

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію

Г. С. Лопушняк та Х. В. Рибчанської

«ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ: ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

REVIEW

of the monograph by

G. S. Lopushnyak and Kh. V. Rybchanska

"HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: STATE REGULATION AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT"

Процеси модернізації вищої освіти нині відбуваються у більшості розвинених країн світу, що зумовлено їх поступом у напрямі економіки знань та відповідальною роллю держави в забезпеченні соціального прогресу. У множині проблем розбудови Української держави на основі соціально орієнтованої ринкової моделі особливого значення набуває проблема удосконалення системи регулювання забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою, що викликане необхідністю злагодженого поєднання елементів державного регулювання та ринкової саморегуляції у вищій школі.

Саме тому актуальності набуває теоретико-методологічне обґрунтування підходів до модернізації механізмів державного регулювання вітчизняної вищої освіти як цілісної системи на інноваційних та фінансово стійких засадах. Це дозволить забезпечити стає зростання України в сучасних умовах розбудови економіки знань. Зазначене визначає актуальність та практичну цінність монографії Г.С. Лопушняк та Х. В. Рибчанської.

Ознайомлення зі змістом монографії дало змогу стверджувати, що їй властива добре продумана структура, чітка логіка викладення матеріалу.

Монографія «Вища освіта України: державне регулювання та перспективи розвитку» охоплює широке коло питань теоретичного й прикладного характеру, що висвітлюють проблематику державного регулювання вищої освіти. Зокрема, заслуговує на увагу детальний аналіз принципів, на яких має ґрунтуватися зазначений процес, а також пропозиції щодо розширення їх переліку з аргументованим обґрунтуваннями доцільності їхнього застосування. Не менш значущим є і дослідження методів державного регулювання вищої освіти, в результаті якого авторам вдалося виокремити основні ознаки класифікації зазначених методів, за якими й було здійснено їх групування. Крім того автори виділили форми та інструменти цих методів.

Належна увага в монографії приділена оцінюванню сучасного стану підготовки фахівців у системі вищих навчальних закладів. У результаті виявлено сталі тенденції зменшення кількості вищих навчальних закладів та студентів, а також аргументовано невідповідність кількісних і якісних параметрів підготовки фахівців фактичним потребам національної економіки. Також автори встановили взаємозалежність індексу

людського розвитку та індексу «Дослідницьке співробітництво університетів з промисловістю», що дало їм можливість зробити висновок щодо необхідності посилення співпраці вищих навчальних закладів з суб'єктами підприємницької діяльності.

Варто відзначити й достатньо логічне обґрунтування авторами власної позиції щодо необхідності зміни підходів до фінансування вищої освіти, яке було зроблено на основі відповідного аналізу. В цьому контексті цікавою і достатньо обґрунтованою є пропозиція щодо розроблення й упровадження п'ятикомпонентної моделі фінансування зазначеної сфери, яка доповнюється змінами: формули розрахунку середньорічної вартості навчання одного студента; підходів до формування й розміщення державного замовлення та пропозиціями щодо удосконалення системи оплати праці науково-педагогічних працівників. Зокрема автори запропонували доповнити діючу Єдину тарифну сітку 26–30 розрядами, розрахували відповідні тарифні коефіцієнти для кожного тарифного розряду та побудували на їх основі схему посадових окладів науково-педагогічних працівників.

Не оминули автори увагою й проблематику освітньої міграції, яка посилилася останніми роками. Заслужують на увагу й пропозиції щодо ефективнішого застосування контрольних методів державного регулювання вищої освіти.

Належний ступінь обґрунтованості наукових положень даного дослідження підтверджується коректним та раціональним застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Також слід відзначити й здійснений авторами критичний аналіз значної кількості нормативно-правових актів у сфері державного регулювання вищої освіти та подання пропозиції щодо їх удосконалення.

Монографія написана на високому теоретичному й методичному рівні, мова авторів змістовно насичена, але водночас доступна читачеві. У цілому роботу авторів можна вважати вагомим внеском у розвиток економічної та управлінської науки, а появу монографії «Вища освіта України: державне регулювання та перспективи розвитку» своєчасною й цікавою не лише для наукової спільноти, а й для політиків, державних управлінців та громадських діячів.

З. М. Лободіна,

докт. економ. наук, доцент,
професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного
економічного університету

Z. M. Lobodina,

Doctor of economics, Associate Professor,
Professor of Department of Finance named after S. I. Yuriy,
Ternopil National Economic University